

**Szczegółowe zasady nadzoru Rynku Instrumentów Finansowych
Towarowej Giełdy Energii S.A.**

*Zatwierdzone Uchwałą Zarządu Nr 181/36/16 z dnia 30 czerwca 2016 r.
wchodzą w życie z dniem 25 lipca 2016 r.*

Rozdział 1 Postanowienia ogólne.

1. Niniejsze Szczegółowe zasady nadzoru Rynku Instrumentów Finansowych Towarowej Giełdy Energii S.A. (dalej „Szczegółowe zasady nadzoru”), zostały wprowadzone na podstawie § 41 Regulaminu obrotu Rynku Instrumentów Finansowych Towarowej Giełdy Energii S.A. (dalej „Regulamin”) w celu określenia zasad nadzoru Rynku Instrumentów Finansowych (dalej „RIF”).
2. Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za realizację funkcji nadzoru rynku przez Towarową Giełdę Energii S.A. (dalej „Giełda”) jest Biuro Nadzoru Rynku (dalej „BNR”).

Rozdział 2 Dobre praktyki.

1. Członek Giełdy powinien prowadzić działalność na RIF zgodnie ze Szczegółowymi zasadami nadzoru, Regulaminem i innymi przepisami obowiązującymi na rynku, przepisami ustawowymi oraz regulacyjnymi na szczeblu unijnym lub krajowym, które służą zachowaniu integralności i efektywności rynku prowadzonego przez Giełdę.
2. Członek Giełdy powinien składać zlecenia kupna i sprzedaży, które odzwierciedlają autentyczną sytuację na rynku, dbać o bezpieczeństwo rynku w szczególności wprowadzając wewnętrzne zasady monitorowania transakcji oraz przeciwdziałania praktykom manipulacji instrumentami finansowymi.
3. Członek Giełdy obowiązany jest wprowadzić odpowiednie rozwiązania organizacyjne, które zapewnią realizację postanowień zawartych w niniejszych Szczegółowych zasadach nadzoru.

Rozdział 3 Określenie nadużyć na rynku.

Oddział 1 Zakaz manipulacji.

Dokonywanie lub usiłowanie dokonania manipulacji na RIF jest zabronione.

Oddział 2 Określenie działań stanowiących lub mogących stanowić manipulację.

Przez „manipulację” należy rozumieć w szczególności:

1. Zawieranie jakichkolwiek transakcji, składanie zleceń lub inne zachowania dotyczące instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu na RIF które:
 - a) wprowadzają lub mogą wprowadzać w błąd co do podaży, popytu lub ceny instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na Rynku Towarów Giełdowych (dalej „RTG”); lub
 - b) utrzymują albo mogą utrzymywać cenę jednego lub kilku instrumentów finansowych, powiązanego kontraktu towarowego na RTG na nienaturalnym lub sztucznym poziomie, chyba że Członek Giełdy zawierający taką transakcję, składający takie zlecenie lub podejmujący każde inne zachowanie dowiedzie, że dana transakcja, zlecenie lub zachowanie nastąpiły z zasadnych powodów i są zgodne z praktykami rynkowymi przyjętymi na RIF;

2. Zawieranie transakcji, składanie zleceń lub inne działania lub zachowania wpływające albo mogące wpływać na cenę jednego lub kilku instrumentów finansowych, powiązanego kontraktu towarowego na RTG, związane z użyciem fikcyjnych narzędzi lub innych form wprowadzania w błąd lub podstęp;
3. Składanie zleceń lub zawieranie transakcji, z zamiarem wywołania innych skutków prawnych niż te, dla osiągnięcia których faktycznie jest dokonywana dana czynność prawna;
4. Rozpowszechnianie za pośrednictwem mediów, w tym internetu, lub przy użyciu innych środków, informacji, które wprowadzają lub mogą wprowadzać w błąd co do podaży lub popytu na instrument finansowy, powiązany kontrakt towarowy na RTG, lub co do ich ceny, lub zapewniają utrzymywanie się lub mogą zapewnić utrzymywanie się ceny jednego lub kilku instrumentów finansowych, powiązanego kontraktu na RTG na nienaturalnym lub sztucznym poziomie, w tym rozpowszechnianie plotek, jeżeli osoba fizyczna, Członek Giełdy lub inna osoba prawna je rozpowszechniająca wiedziała lub powinna była wiedzieć, że informacje te były fałszywe lub wprowadzające w błąd;
5. Przekazywanie fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji, lub dostarczanie fałszywych lub wprowadzających w błąd danych dotyczących wskaźnika referencyjnego, jeżeli osoba fizyczna, Członek Giełdy lub inna osoba prawna przekazująca informacje lub dostarczająca dane wiedziała lub powinna była wiedzieć, że są one fałszywe i wprowadzające w błąd, lub każde inne zachowanie stanowiące manipulowanie obliczaniem wskaźnika referencyjnego;
6. Postępowanie Członka Giełdy lub Członków Giełdy działających wspólnie, mające na celu utrzymanie dominującej pozycji w zakresie podaży lub popytu na instrument finansowy, powiązane kontrakty towarowe na RTG, które skutkuje albo może skutkować, bezpośrednio lub pośrednio, ustaleniem cen sprzedaży lub kupna lub stwarza lub może stwarzać nieuczciwe warunki transakcji.
7. Nabywanie lub zbywanie instrumentów finansowych na otwarciu lub zamknięciu rynku, które skutkuje lub może skutkować, wprowadzeniem w błąd Członków Giełdy lub ich klientów kierujących się cenami, w tym cenami otwarcia i zamknięcia;
8. Składanie zleceń, w tym ich anulowanie lub zmiana, za pomocą wszelkich dostępnych metod handlu, w tym środków elektronicznych, takich jak strategie handlu algorytmicznego i handlu wysokiej częstotliwości, które wywołuje jeden ze skutków wskazanych w ust. 1 i 2 poprzez:
 - a) zakłócenia lub opóźnienia w funkcjonowaniu transakcji w systemie obrotu lub prawdopodobieństwo ich spowodowania;
 - b) utrudnianie innym Członkom Giełdy lub ich klientom identyfikacji prawdziwych zleceń w systemie obrotu lub prawdopodobieństwo utrudniania tej identyfikacji, w szczególności przez składanie zleceń, które skutkują przepełnieniem lub destabilizacją arkusza zleceń;
 - c) tworzenie lub prawdopodobieństwo stworzenia fałszywego lub wprowadzającego w błąd sygnału w zakresie podaży lub popytu na instrument finansowy lub jego ceny, w szczególności poprzez składanie zleceń w celu zapoczątkowania lub nasilenia danego trendu;
9. Wykorzystywanie dostępu do mediów tradycyjnych lub elektronicznych do wygłaszania opinii na temat instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na RTG, po uprzednim zajęciu pozycji na danym instrumencie finansowym lub powiązanym kontakcie towarowym na RTG, a następnie czerpanie zysku ze skutków opinii wygłaszanych na temat ceny tego instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na RTG, bez jednoczesnego podania do publicznej wiadomości istniejącego konfliktu interesów w sposób odpowiedni i skuteczny.

Oddział 3 Zakaz ujawniania tajemnicy zawodowej.

1. Członkowie Giełdy są zobowiązani do zachowania tajemnicy zawodowej, na zasadach określonych w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi.
2. Przez tajemnicę zawodową rozumie się informację uzyskaną w związku z czynnościami służbowymi, stosunkiem pracy, zlecenia lub innym stosunkiem prawnym o podobnym charakterze, dotyczącą chronionych prawem interesów podmiotów dokonujących czynności związanych z obrotem instrumentami finansowymi lub innych czynności w ramach regulowanej ustawą o obrocie instrumentami finansowymi działalności objętej nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego lub zagranicznego organu nadzoru, a w szczególności informację zawierającą:
 - a) dane osobowe klienta, inwestora, strony umowy, czynności lub transakcji,
 - b) treść umowy i przedmiot czynności prawnej lub transakcji,
 - c) dane o sytuacji majątkowej osób, o których mowa w lit. a, w tym oznaczenie rachunku, na którym zapisywane są instrumenty finansowe lub rachunku pieniężnego, stany tych rachunków oraz oznaczenie instrumentów finansowych.

Oddział 4 Zakaz wykorzystywania informacji poufnych.

1. Członek Giełdy lub jego klient posiadający informację poufną dotyczącą instrumentu finansowego lub będącego instrumentem bazowym towaru, które są w obrocie giełdowym nie może:
 - a) wykorzystywać takiej informacji poufnej poprzez nabywanie lub zbywanie, na rachunek własny lub na rzecz osoby trzeciej, bezpośrednio lub pośrednio instrumentów finansowych, których ta informacja dotyczy;
 - b) anulować lub zmieniać zlecenia dotyczącego instrumentu finansowego, którego informacja poufna dotyczy, również w przypadku gdy zlecenie złożono przed wejściem danej osoby w posiadanie informacji poufnej;
 - c) udzielać rekomendacji innej osobie, na podstawie informacji poufnej, nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, których informacja ta dotyczy, lub nakłaniać tę osobę do takiego nabycia lub zbycia;
 - d) udzielać rekomendacji, na podstawie informacji poufnej, aby inna osoba anulowała lub zmieniła zlecenie dotyczące instrumentu finansowego, którego informacja ta dotyczy, lub nakłaniać tej osoby do takiego anulowania lub zmiany.
2. Ust. 1 nie stosuje się do transakcji nabycia lub zbycia instrumentów finansowych dokonywanej w celu wykonania zobowiązania, które stało się wymagalne, w dobrej wierze oraz nie w celu obejścia zakazu wykorzystywania informacji poufnej oraz:
 - a) zobowiązanie to wynika ze złożonego zlecenia lub umowy zawartej przed wejściem przez zainteresowaną osobę w posiadanie informacji poufnej;
 - b) transakcja jest dokonywana w celu wypełnienia zobowiązania prawnego lub regulacyjnego, które powstało przed wejściem przez zainteresowaną osobę w posiadanie informacji poufnej.

Oddział 5 Określenie informacji poufnych.

1. Informacjami poufnymi są następujące rodzaje informacji:
 - a) Określone w sposób precyzyjny informacje, które nie zostały podane do wiadomości publicznej, dotyczące bezpośrednio lub pośrednio, jednego lub większej liczby instrumentów finansowych lub dotyczące bezpośrednio powiązanych kontraktów towarowych na RTG, a które w przypadku podania ich do wiadomości publicznej miałyby prawdopodobnie znaczący wpływ na ceny tych instrumentów finansowych lub na ceny powiązanych kontraktów towarowych na RTG, oraz gdy można zasadnie oczekiwać, że dane informacje zostaną ujawnione lub ich ujawnienie jest wymagane zgodnie z przepisami ustawowymi lub wykonawczymi na szczeblu unijnym lub krajowym, zasadami rynku, umową, praktyką lub zwyczajem, na rynkach instrumentów finansowych lub RTG;
 - b) W przypadku osób odpowiedzialnych za realizację zleceń dotyczących instrumentów finansowych, są to informacje przekazywane przez klienta i związane z jego zleceniami dotyczącymi instrumentów finansowych będącymi w trakcie realizacji, określone w sposób precyzyjny, dotyczące bezpośrednio lub pośrednio, jednego lub większej liczby instrumentów finansowych, które w przypadku podania ich do wiadomości publicznej miałyby prawdopodobnie znaczący wpływ na ceny tych instrumentów finansowych lub cenę powiązanych kontraktów towarowych na RTG.
2. Do celów ust. 1 informacje uznaje się za określone w sposób precyzyjny, jeżeli wskazują one na zbiór okoliczności, które istnieją lub można zasadnie oczekiwać, że zaistnieją, lub zdarzenie, które miało miejsce lub można zasadnie oczekiwać, że będzie miało miejsce, jeżeli informacje te są w wystarczającym stopniu szczegółowe, aby można było wyciągnąć z nich wnioski co do prawdopodobnego wpływu tego szeregu okoliczności lub zdarzenia na ceny instrumentów finansowych lub powiązanych kontraktów towarowych na RTG. W związku z tym w przypadku rozciągniętego w czasie procesu, którego celem lub wynikiem jest zaistnienie szczególnych okoliczności lub szczególnego wydarzenia, za informacje określone w sposób precyzyjny można uznać te przyszłe okoliczności lub to przyszłe wydarzenie, ale także etapy pośrednie tego procesu, związane z zaistnieniem lub spowodowaniem tych przyszłych okoliczności lub tego przyszłego wydarzenia.
3. Do celów ust. 1 informacje, które w przypadku podania ich do wiadomości publicznej miałyby prawdopodobnie znaczący wpływ na ceny instrumentów finansowych lub powiązanych kontraktów towarowych na RTG, oznaczają informacje, których racjonalny inwestor prawdopodobnie wykorzystałby, opierając się na nich w części przy podejmowaniu swoich decyzji inwestycyjnych.

Rozdział 4 Uprawnienia dochodzeniowe.

1. W ramach realizacji funkcji nadzoru rynku, BNR posiada uprawnienia do monitorowania RIF, przeprowadzania postępowania wyjaśniającego i kontrolnego w przypadku podejrzenia naruszenia przepisów obowiązujących na RIF, w tym naruszenia zasad bezpieczeństwa obrotu lub wystąpienia nadużyć rynkowych.
2. Postępowanie kontrolne jest przeprowadzane zgodnie ze Szczegółowymi zasadami kontroli działalności Członków Rynku Instrumentów Finansowych Towarowej Giełdy Energii S.A.

3. Jeżeli BNR prowadząc nadzór rynku, zidentyfikuje zdarzenie mogące stanowić naruszenie określone w ust. 1, przeprowadza dwustopniową analizę zdarzenia. Najpierw analizuje zdarzenie wewnętrznie w ramach posiadanych informacji. Jeżeli zakres posiadanych informacji jest niewystarczający do określenia czy to zdarzenie stanowi naruszenie określone powyżej, BNR inicjuje postępowanie wyjaśniające za wiedzą lub bez wiedzy Członków Giełdy, których zdarzenie to dotyczy.
4. Członek Giełdy jest zobowiązany do współpracy oraz do przekazania na podstawie pisemnego wystąpienia pracownika BNR, wszelkich informacji i dokumentów, które BNR uzna za istotne dla wyjaśnienia okoliczności zdarzenia (przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego), we wskazanym terminie. Członek Giełdy jest zobowiązany do dokonania niezbędnych uzgodnień z osobami trzecimi w zakresie zachowania poufności dla zapewnienia zgodności z niniejszym zobowiązaniem.

Rozdział 5 Raportowanie.

1. Informacje uzyskane przez BNR mogą być wykorzystane w celu realizacji uprawnień i zadań określonych w niniejszych Szczegółowych zasadach nadzoru i stanowią tajemnicę zawodową określoną w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi. Tajemnica zawodowa może być ujawniona lub przekazana w przypadkach określonych w Ustawie o obrocie instrumentami finansowymi, odpowiednich przepisach ustawowych oraz regulacyjnych na szczeblu unijnym lub krajowym. W szczególności BNR przekazuje do Komisji Nadzoru Finansowego (dalej „KNF”) informacje, które mogą stanowić manipulację lub wykorzystanie informacji poufnej.
2. BNR okresowo przekazuje do Zarządu Giełdy oraz KNF, sprawozdania z prowadzonej działalności.
3. BNR może okresowo publikować na stronie internetowej Giełdy raporty z prowadzonej działalności, w tym także z podjętych postępowań wyjaśniających i kontrolnych, pod warunkiem nie ujawniania tożsamości Członka Giełdy.

Rozdział 6 Działalność edukacyjno – szkoleniowa.

1. BNR prowadzi działania edukacyjne i szkoleniowe dla Członków Giełdy oraz wspiera podejmowane przez nich działania służące zwiększeniu bezpieczeństwa obrotu giełdowego oraz eliminacji zdarzeń mogących stanowić nadużycia na rynku.
2. BNR uczestniczy w szkoleniach przeprowadzanych przez Giełdę dla osób upoważnionych do przekazywania zleceń na giełdę, w szczególności w zakresie nadzoru i bezpieczeństwa obrotu giełdowego.

Rozdział 7 Sankcje.

1. Jeżeli przeprowadzone postępowanie wyjaśniające potwierdzi naruszenie przez Członka Giełdy zapisów Szczegółowych zasad nadzoru, lub Członek Giełdy uniemożliwia, utrudnia przeprowadzenie postępowania, lub nie przekazuje w wymaganym terminie informacji lub dokumentów dla przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, BNR może podjąć w stosunku do takiego Członka Giełdy następujące środki:
 - a) wystosować ostrzeżenie;

b) rekomendować Zarządowi Giełdy podjęcie środków przewidzianych w § 55 Regulaminu.